

Drahý pán profesor,

blíží sa rok 1915 a u nás myslíme tiež, ako osláviť pamiatku Jána Husa. Husa by vlastne malo Slovensko viacej oslavovať jako Čechy, lebo u nás je protestantov do 700.000,¹ v Čechách len asi 1/6 toho.

Ale u nás vzdor velikej početnej prevahe, je uvedomelého husitizmu veľmi málo. Naše protestantské cirkve sú sklerikalizované snad ešte viac, ako české. U nás je len asi 10% kňazstva evanjelického zmýšľania pokrokového, ostatní sú cirkevníci, protestantskí konzervatívci a vyslovení spiatočníci. Ľud evanjelický je voči katolíckému vzdelanejší, národne prebudenejší. Je u nás 156 evanjelických cirkví.² I vyskytnul sa návrh, aby každá evanjelická cirkev vyslala na Husove slávnosti 5 svetských ľudí. Krom toho, aby sa slovenská inteligencia zúčatnila hufne slávností, tak, aby nás šlo do Prahy asi 1 000 ľudí; z toho okolo 700 prostého ľudu z vrstvy mladšej.

A keď slovenský ľud prinesie toľkú hmotnú obeť, je žiadúcnó, aby táto obeť nebola márna. Aby slovenský ľud sa osviežil na duchu, vzdelal sa a aby si z Prahy odniesol trvalú pamiatku sem na Slovensko.

Bude treba rozmýšľať, kto má k ľudu prehovoriť, a čo povedať o Husovi a jeho dobe; o významu husitizmu pre našu dobu.

Ponevác pôjdu roľníci – budeme žiadať, aby nečo videli aj z hospodárskych vecí.

Oznamujem Vám, pane profesore, túto okolnosť včas, aby sa vec mohla dôkladne premysleť a pripraviť. Predbežne nepíšeme v novinách o tom, aby úradný teror nezaľahnul na obce prv, než sa vec vyvarí v cirkvach. U vás však v prípravných poradách a výboroch možno sa pripraviť na výpravu Slováka.

My pomaly sa zotavujeme zase z kuenovského omámenia.³ Strana sa po smrti Mudroňovej osvieži. V Ružomberku po dokonalém zotavení Hlinku prúdi rezký spoločenský život. Mal som s nim mnoho potíží; štvál z kazateľne proti mne i o domu kapláňmi po dedinách: neznaoha trocha zničiť! Ale ťaženie prehrál na celej čiare. Šiel som i ja k ľudu a vysvetlil mu, čo je klerikalizmus.

Srdečně Vás pozdravujem i ct[enú] rodinu a značím sa Vám v úcte oddaný

Šrobár

R[užombero]k, dňa 18. marca 1914

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-I-74, k. 697. Originál, rukopis.

Publikováno též v JIRÁSEK, J. Z korešpondencie predstaviteľov českého a slovenského národného hnutia na prelome 19. a 20. storočia. In *Historický časopis* 17 (1969), č. 3, s. 433–434.

- 1 – Tento údaj je nesprávný, pokud jde o území dnešního Slovenska. Šrobár zřejmě uvádí veškeré Slováky v Uhrách.
- 2 – Rozuměj místních evangelických sborů.
- 3 – Po nástupu ministerského předsedy Károlyho Dragutina Khuen-Hederváryho v roce 1910 měli někteří slovenští činitelé iluze o nových možnostech slovenské politiky.

A. Mamatey T. G. Masarykovi
Pittsburg, Pa., 22. října 1915^a

/84

Kings College L[on]d[o]n we most heartily greet you and wish much success to your Lecture¹ in which please remember us slovaks who in harmony with bohemians are working and hoping to attain^b liberty and national independence on behalf of slovak league of america

Albert Mamatey President^c

KABELOGRAM

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. V-VI-3/d/11, k. 276. Originál došlého kabelogramu. Adresa: Kcoc Prof. Thomas Masaryk, London university.

- a – Kabelogram byl podán v Pittsburgu 22.10.1915 v 8.11 hod. V Londýně byl přijat téhož dne v 11.15 hod.
- b – Zřejmě má být to obtain.
- c – Překlad: Kings College, Londýn srdečně Vás zdravíme a přejeme Vám mnoho úspěchů při Vašich přednáškách při kterých prosím nezapomínejte na nás Slováky, kteří v dorozumění s Čechy pracují a doufají v získání svobody a národní samostatnosti. Jménem Slovenské ligy v Americe Albert Mamatey, předseda.
- 1 – Masaryk zahájil svou činnost na Královské koleji Londýnské univerzitě přednáškou The Problem of Small Nations in European Crisis (Problém malých národů v evropské krizi) 19. 10. 1915. Přednášky Masarykovi vyjednal u rektora Královské koleje RONALDA M. BURROUSE ROBERT WILLIAM SETON-WATSON. Viz: Rychlík, J.; Marzik, T. D.; Bielik, M.: *R. W. Seton-Watson and His Relations with the Czechs and Slovaks. Documents. I. vol (1906–1951)*. Praha, ÚTGM; Martin, MS 1995, s. 26, 68. Viz tamtéž dokumenty 72, 73, s. 239–242.